

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Jiří BYČKOV, Ph.D.

Vypracoval:
Jan CIBULA

Brno 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Strašice 17.4.2009

.....
Jan CIBULA

Poděkování

Děkuji Mgr. Jiřímu BYČKOVŮVI, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěl poděkovat své manželce Romaně CIBULOVÉ za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

.....
Jan CIBULA

OBSAH

Úvod	2
1. Organizační řád Vězeňské služby ČR	4
2. Vzdělávací systém Vězeňské služby ČR	5
2.1 Historie vzdělávání ve Vězeňské službě ČR	5
3. Odborná příprava příslušníků	8
3.1 Základní odborná příprava příslušníků – A	8
3.2 Přípravné období před nástupem do I. soustředění kurzu ZOP/A	10
3.3 První soustředění IVVS	12
3.4 Druhé soustředění IVVS	13
3.5 Třetí soustředění IVVS	14
3.6 Praktická příprava	15
3.7 Služební zkouška	16
4. Odborná příprava občanských zaměstnanců	18
4.1 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B 1	18
4.2 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B 2	20
4.3 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B 3	24
4.4 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B 4	26
4.5 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – I	27
5. Specializační kurzy v IVVS ČR	28
6. Program celoživotního vzdělávání pracovníků VS ČR	29
7. Vzdělávání ve věznicích	31
7.1 Služební příprava pro příslušníky	31
7.2 Profesní příprava pro příslušníky	32
Závěr	36
Resumé	38
Anotace	39
Seznam použité literatury	40

Úvod

Vzdělávání je jednou z nejdůležitějších činností, která nás provází celým životem. V současné době, vzhledem ke stále se snižujícímu počtu pracovníků ve Vězeňské službě České republiky a zvyšujícímu se počtu lidí umístěných ve všech typech věznic, vystupuje do popředí nutnost kvalitního vzdělání všech pracovníků, ale zejména těch, kteří jsou v přímém styku s obviněnými nebo s odsouzenými.

Kapacita našich nápravných zařízení zcela jistě nedostačuje potřebám společnosti, a proto je nutná reintegrace zde umístěných osob zpět do běžného života s co nejmenší možností recidivy. Na úspěšnosti reintegrace se velkou měrou podílí hlavně personál pracující ve Vězeňské službě. Aby mohl kvalitně a kvalifikovaně působit na odsouzené, je nutné mít odpovídající stupeň či šířku vzdělání. Toto vzdělání získá každý nově nastupující pracovník Vězeňské služby ČR v průběhu nástupních kurzů, či školení organizovaných zejména Institutem vzdělávání Vězeňské služby České republiky ve Stráži pod Ralskem. To se ale bavíme o vzdělání základním. Na něj by mělo navazovat osobnostní vzdělávání, které již záleží na každém konkrétním zaměstnanci VS ČR.

Umístění ve věznicích působí jako ochrana společnosti před pachateli trestných činů, zabráněním odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a pokud je to možné, vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život, a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Umístění ve věznicích společně s následným výkonem trestu odnětí svobody totiž znamená zásadní zlom v životě obviněného či odsouzeného – ztráta rodiny, zpretrhání veškerých sociálních vazeb, snížení životní úrovně, což může být jednou z příčin recidivy.

Společnost bývá spíše informována o různých problémech ve VS ČR než o postupech při vzdělávání zaměstnanců. Z tohoto důvodu bych chtěl první část bakalářské práce, která se zabývá systémem vzdělávání v resortu Vězeňské služby ČR, věnovat současné společnosti. A to hlavně proto, aby byla dostatečně a kvalifikovaně informována o tom, co se děje za vysokými zdmi věznic. Myslím si, že různé excesy, jenž byly v poslední době prezentovány médií, jsou zcela jistě spíše dílem selhání jednotlivce než selháním celého systému.

Vzdělávání je cílevědomý a plánovitý proces, který je nedílnou součástí socializace člověka a jako takový by měl být i v reálu uplatňován, aby jeho přednosti mohly být realizovány v praxi. Podle mého názoru jak nesmírně důležité jak se budeme chovat k obviněným nebo odsouzeným, kteří jsou umístěni ve věznicích, jak je bude personál vzdělávat a postupně je připravovat na úspěšný návrat zpět do společnosti. Naše snaha by měla být odměněna co nejnižší možnou mírou recidivy při pokračování páchaní trestných činů a následném opětovném zařazení do výkonu trestu odnětí svobody. V první řadě je totiž třeba vidět v každém obviněném nebo odsouzeném především člověka, u kterého platí, že je vzdělavatelný a vychovatelný v průběhu celého života. Z tohoto důvodu je nutné, aby se na každého působilo. A to by mělo být hlavním cílem práce všech příslušníků a občanských zaměstnanců.

1. Organizační řád Vězeňské služby ČR

Vězeňská služba České republiky byla zřízena zákonem č. 555/1992 Sb., je podřízená ministerstvu spravedlnosti, jenž je ústředním orgánem státní správy pro vězeňství a plní ve vztahu k vězeňství funkci zřizovatele.

Vězeňská služba se člení na vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu. Vězeňská stráž a justiční stráž má postavení ozbrojeného sboru.

Vězeňská stráž střeží a předvádí osoby ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, střeží objekty Vězeňské služby a v těchto místech zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.

Správní služba zabezpečuje organizační, ekonomickou, speciální výchovnou, zdravotnickou a další odbornou činnost. Na této činnosti se podílejí občanští zaměstnanci.

Ministr spravedlnosti řídí Vězeňskou službu prostřednictvím generálního ředitele, kterého jmenuje a odvolává. Za činnost Vězeňské služby odpovídá generální ředitel ministrově.

Základní organizační články zřizuje a ruší ministr. V čele jednotlivých článků stojí ředitelé, jež ustanovuje nebo jmenuje a odvolává generální ředitel.

Vězeňská služba se člení na organizační články :

- generální ředitelství
- vazební věznice
- věznice
- Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky
- zotavovny Vězeňské služby České republiky

2. Vzdělávací systém Vězeňské služby ČR

2.1. Historie vzdělávání ve Vězeňské službě ČR

Ve vězeňství se v různých dobách uplatňoval různý přístup k vězňům. Tato vzájemná interakce prošla dlouhým vývojem. Lze konstatovat, že v každé době bylo zacházení s vězni podmíněno jak legislativou, tak samotným přístupem k vězni jako k člověku. Velkou úlohu v tomto procesu hrály sociální a politické podmínky, ale i samotná individualita vězeňských pracovníků a individualita vězňů.

Začátky cíleného výchovného působení na vězně jsou podstatně staršího data než začátky výchovného působení na vězeňský personál. Nelze však pominout fakt, že velký podíl na úrovni výchovného působení na vězněné osoby má nejen osobnost výchovného pracovníka, jeho morálně volní citění, ale také úroveň jeho vzdělávání a způsob, jakým je prováděno. Nemůžeme pominout ani vliv doby, ve které je příprava vězeňského personálu prováděna. Začátky problematiky vzdělávání pracovníků vězeňství se překrývají se vzděláváním příslušníků ministerstva vnitra, do jehož působnosti vězeňství patřilo.

Nejstarší materiály vydávající svědectví o přípravě pracovníků vězeňství, které se podařilo objevit v archívu Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem, jsou z roku 1960. V roce 1960 se pracovníci vězeňství připravovali pro práci ve vězeňských zařízeních ve vzdělávacím středisku Ministerstva vnitra v Janu pod Skalou. Z dostupných archiválií lze odvodit, že tato škola byla organizována systémem jednotlivě specializovaných kateder. V této instituci absolvovali její studenti tříměsíční základní kurz (s označením NZ - nápravné zařízení). Podle třídního výkazu skládali závěrečné zkoušky z pěti předmětů:

- odborné předměty NZ
- lidově demokratické právo
- vojenské tělovýchovné předměty
- zeměpis
- marxismus-leninismus

V roce 1962 došlo k přemístění školy do Ostrova nad Ohří. Kurz však byl již šestiměsíční a již zde byly závěrečné zkoušky vykonávány z již výše uvedených pěti disciplín. Podle dostupných materiálů z let 1967 a 1970 došlo později ke změně skladby předmětů. Výuka byla pravděpodobně diferencována podle pozdějšího zacházení pracovníků ve věznici. Podle třídního výkazu ze školního roku 1967 - 1968 konali studenti denního kurzu ekonomického směru s odbornou specializací SNV závěrečné zkoušky z devíti předmětů. V roce 1970, po předání kompetencí v oblasti vězeňství Ministerstvu spravedlnosti ČSSR, byla zřízena rezortní Odborná škola Sboru nápravné výchovy (později Střední odborná škola SNV), v jejímž rámci probíhaly už nástupní kurzy pro nově přijaté vězeňské pracovníky, trvající devět týdnů. Podle výkazu z roku 1970 pro sedmitýdenní nástupní kurz se specializací SNV konali studenti závěrečné zkoušky z předmětů:

- základní politické znalosti
- bojová příprava
- Československé socialistické právo
- odborná bezpečnostní příprava
- tělesná příprava

Zde bylo také zahájeno maturitní studium obor vychovatelství, které bylo zpočátku organizováno formou čtyřletého internátního studia, posléze změněného na kombinované studium, kdy první a druhý ročník zůstal ročníkem internátním a třetí a čtvrtý probíhal formou dálkového studia. Poslední tři roky existence SOŠ byly internátní první a čtvrtý, prostření byly dálkové. V roce 1980 došlo k přemístění Střední odborné školy Sboru nápravné výchovy do Zastávky u Brna, kde probíhalo jak maturitní studium, tak i devítitýdenní nástupní kurzy, jakož i další formy vzdělávání vězeňského personálu. Opětné stěhování školy přišlo v roce 1982, a to do Brna, kde pokračovala ve své činnosti v nezměněné podobě v objektu Praporčické školy SNB Ministerstva vnitra ČSSR. Zásadní změna v pojetí vzdělávání pracovníku vězeňství nastala v roce 1992. V tomto roce byl přijat zákon o Vězeňské službě a justiční strážní č. 555/1992 Sb., který s platností od roku 1993 zrušil Sbor nápravné výchovy České republiky a ustanovil jeho nástupce, a to Vězeňskou službu České republiky.

V důsledku toho došlo i ke změnám v přípravě a výchově nových pracovníků vězeňství. Nástupní kurzy byly diferencovány podle pracovního zařazení ve vězeňství na typy:

- nástupní kurz A – pro příslušníky vězeňské stráže
- nástupní kurz B – pro příslušníky dozorce
- nástupní kurz C – pro příslušníky justiční stráže
- nástupní kurz D – pro občanské zaměstnance přicházející do styku s vězňnými osobami
- nástupní kurz E - pro občanské zaměstnance nepřicházející do styku s vězňnými osobami

Nástupní kurzy pro příslušníky vězeňské stráže byly prodlouženy na šestnáct týdnů a jejich součástí byla i řízená praxe v délce čtyř týdnů, která se prováděla ve vybraných věznicích. Kurz pro příslušníky justiční stráže byl osmitýdenní, pro občanské zaměstnance pak čtyřtýdenní. V roce 1992 došlo k zřízení Institutu vzdělávání Sboru nápravné výchovy České republiky. Od roku 1993 byl jeho název změněn na : Institut vzdělávání Vězeňské služby České republiky. V roce 1994 byla posledními maturitami ukončena činnost Střední odborné školy VS ČR . Nově připravované studium se již nepodařilo zahájit, a tím skončila i etapa vlastní přípravy středoškolsky vzdělávaných pracovníků Vězeňské služby.

Úřadující ředitelé Institutu vzdělávání (SOŠ, SNV)

01.01.1970 – 31.12. 1979	p. Josef Urban
01.11.1979 – 30.06.1990	p. Oldřich Kavka
01.07.1990 – 31.10.1992	JUDr. Ján Lazár
01.11.1992 – 31.10.1996	p. Vladislav Vaňák
01.11.1996 – 30.03.2006	PhDr. Miloslav Jůzl
01.04.2006 – dosud	JUDr. Oldřich Horna

3. Odborná příprava příslušníků

3.1 Základní odborná příprava příslušníků – A

Cílová skupina:

Všichni nově nastupující příslušníci Vězeňské služby ČR.

Profil absolventa:

Základní odborná příprava typu „A“ (dále jen ZOP/A) se zaměřuje v první řadě na všestrannou přípravu příslušníka a na jeho první profesní orientaci ve Vězeňské službě ČR. Zahrnuje složky rozumové, mravní, tělesné a estetické výchovy.

Osnovy jsou sestaveny tak, aby si nastupující příslušník osvojil zákony, předpisy a nařízení upravující výkon služby vězeňské a justiční stráže. Současně s tím je nezbytně nutné, aby si uvědomoval zejména psychologické, etické a výchovné aspekty výkonu služby.

V průběhu ZOP/A zvládá tyto základní vědomosti a dovednosti:

- základní orientace v právním řádu ČR
- zvládnutí právních norem vymezujících činnost Vězeňské služby ČR a zacházení s odsouzenými a obviněnými a ostatními klienty VS ČR
- respektování práv osob ve výkonu vazby a výkonu trestu a jejich dodržování
- uplatňování znalostí z psychologie a pedagogiky při práci s vězni
- dodržování zásad profesní etiky a lidských práv při styku s vězněnými osobami, veřejností

Další odborný růst absolventa ZOP/A je podmíněn jeho zájmem o problematiku vězeňství, schopnostmi a motivací.

V průběhu absolvování ZOP/A se vyučují následující předměty v následujících časových dotacích :

Učební osnovy a časové dotace:

Třídnická hodina	6 hod
Služební předměty	280 hod
<u>Humanitní předměty</u>	<u>134 hod</u>
Celkem	420 hod

Tabulka 1 - Časové dotace předmětů ZOP/A

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Pořadová příprava	30	Právo	46
Služební příprava	58	Psychologie	34
Výkon trestu odnětí svobody	34	Pedagogika	30
Výkon vazby	20	Profesní etika	20
Speciální příprava	46	Přednáška–ekologie	2
Základy sebeobrany	60	Přednáška–drogy	2
Modelové situace	24		
Exkurze Památník Praha – Pankrác	8		

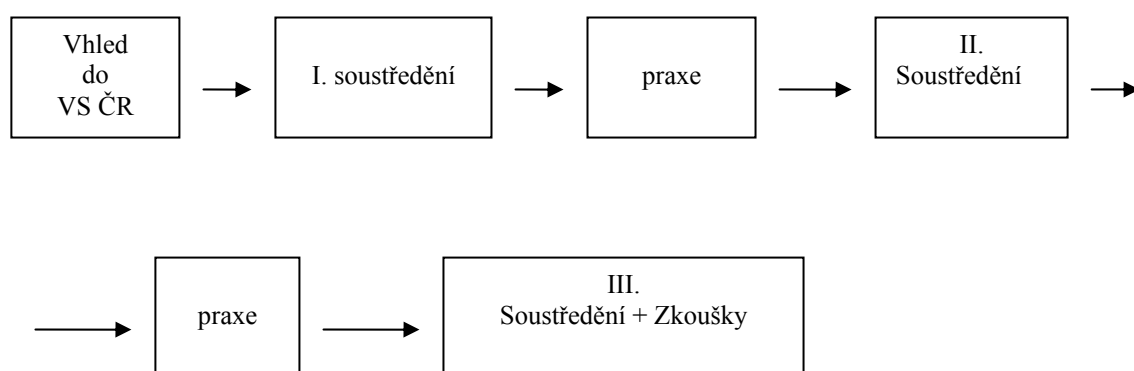
Formy studia a vzdělávací metody:

Po přijetí do služebního poměru se přijatý příslušník seznámí s prostředím ve věznici, kde se rozhodl pracovat. Získá základní informace o Vězeňské službě ČR a je zařazen do vstupního vzdělávání.

Zde se seznámí s organizační strukturou a chodem příslušné organizační jednotky a s vybranými předpisy, které mu umožní dostat se na základní úroveň teoretických vědomostí potřebných pro pokračování v další přípravě nově přijatého příslušníka.

V této počáteční fázi je již řízen lektorem-instruktořem pro celoživotní vzdělávání. Nově přijatý příslušník je vybaven potřebnými předpisy. Pro toto období je zpracován plán, jenž obsahuje jednak právní normy, s nimiž se musí nově přijatý příslušník seznámit, tak i činnosti, které musí absolvovat. Tato doba by měla trvat minimálně jeden měsíc. Následně je zařazen do ZOP/A, která se dělí dle potřeb VS ČR takto:

Obr. 1 - Schéma vstupního vzdělávání příslušníků vězeňské a justiční stráže

Dle schématu je zřejmé, že se ZOP/A dělí na teoretickou přípravu, která probíhá v Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR ve Stráži pod Ralskem a na přípravu praktickou, která probíhá v organizačních jednotkách.

3.2 Přípravné období před nástupem do I. soustředění kurzu ZOP/A

V tomto období je nově přijatý příslušník postupně vystrojen a seznámen s užíváním stejnokroje a různých výstrojních doplňků (NGŘ č. 36/2006). Následuje seznámení se zásadami vojenského vystupování, zdravení a zdvořilosti (NGŘ č. 23/2005). Dle mého názoru je toto oblast, která by zasloužila zcela jistě více pozornosti. Vzhledem ke zrušené základní vojenské službě jsou ve většině případů do služebního poměru přijímáni příslušníci, kteří nepřišli do kontaktu s uniformou a zejména zdvořilost a autorita nadřízených jim nic neříká. Nemají základní návyky a bohužel se toto během nástupního kurzu nedá dohnat. V průběhu zařazení v organizačních jednotkách se postupně orientují v právních normách, které budou k výkonu funkce potřebovat v závislosti na svém služebním zařazení. Zejména se jedná o zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážci a vybrané §§ (1, 6, 7, 17, 18, 19), zákon č. 361/2003

Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, Vyhláška 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, zákon č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby, Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 109/1994, kterou se vydává řád výkonu vazby.

V neposlední řadě je kladen velký důraz na NGR č. 11/2006 o vězeňské a justiční strážní a NGR č. 41/2002 o předcházení a včasném odhalování násilí mezi obviněnými a odsouzenými. V pomyslném hierarchickém uspořádání navazuje Vnitřní řád příslušné věznice, Zásady vnitřní bezpečnosti v příslušné věznici a Plán střežení věznice.

Po této řekněme teoretické přípravě se postupně dostáváme k praktickým otázkám služby, mezi kterými vystupuje do popředí manipulace a ovládnutí střelných zbraní společně s druhy donucovacích prostředků a způsoby jejich použití. V těsném závěsu následuje seznámení se spojovací technikou, která je využívána v příslušné organizační jednotce.

Další významnou oblastí se kterou je nově přijatý příslušník seznámen je areál vlastní kmenové věznice, tak aby získal přehled a představu o tom, kde se nachází jednotlivá oddělení a úseky (např. odd. VV, odd. VT, vycházkové dvory, zdravotní oddělení, operační středisko, vchody a vjezdy do věznice, eskortní směna, návštěvní místnosti, strážní stanoviště, zakázané pásmo, případně i návštěva příslušného soudu, resp. místní jednotky JS).

Tato teoretická a zčásti praktická část probíhá zhruba v rozsahu 60 hodin. Na tuto část navazuje postupné zařazování příslušníka k výkonu služby na méně exponovaná stanoviště včetně jeho účasti na rozdělení příslušné směny (např. zajišťování průběhu vycházek, návštěv, účast na provádění osobních prohlídek obviněných a odsouzených) s následným rozбором a vyhodnocením jeho činnosti.

K tomu je mu ze strany vedoucího oddělení, kde je příslušník zařazen, přidělen tzv. „patron“. Jedná se o již zkušeného příslušníka, který již má složenou předepsanou služební zkoušku a dohlíží na činnost nově nastoupivšího příslušníka. Po skončení přípravného období dochází ze strany lektora – instruktora k prvotnímu vyhodnocení činnosti nových příslušníků a jejich následnému vyslání na 1.soustředění v IVVS.

Dle mého názoru se právě v tomto období formuje vztah nově přijatých příslušníků k samotné podstatě práce s obviněnými a odsouzenými. Jistě nemůže znát všechny postupy jak správně působit na osobnosti vězněných lidí (to se ale naučí postupně v průběhu ZOP-A), ale když si začne plnit své úkoly laxně již od této doby, tak se jeho pracovní výkon nedostane na požadovanou úroveň. Z tohoto pohledu je nezastupitelná pozice patrona, jenž by měl tyto nežádoucí pracovní projevy opravovat ihned od začátku.

3.3 První soustředění IVVS

Výuka v průběhu první soustředění navazuje na získané základní informace z prvního období přípravy, které probíhalo v jednotlivých organizačních jednotkách. Výuka v této fázi probíhá především formou praktických nácviků a je kombinována i s přednáškami z oblasti služebních předmětů. Činnost je směřována k tomu, aby po jejím ukončení mohlo dojít k praktickému procvičování získaných znalostí a dovedností v organizačních jednotkách.

V prvním týdnu prvního soustředění se posluchači věnují hlavně pořadové přípravě a zásadám vojenského vystupování. V rámci speciální přípravy pak trénují základní manipulaci se zbraněmi, aby mohli na konci prvního soustředění obdržet osvědčení o základním proškolení a výcviku se zaměřením na použití střelné zbraně v podmínkách VS ČR (v souladu s platnou právní úpravou, § 18 zákona č. 555/1992 Sb.).

Po skončení prvního soustředění je příslušník odeslán k jednotlivým organizačním jednotkám, kde dochází k prohlubování a upevňování znalostí, dovedností, vědomostí získaných v průběhu soustředění. Jedná se v podstatě o praktickou přípravu.

Tabulka 2 - Časové dotace předmětů vyučovaných v průběhu 1. soustředění

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Pořadová příprava	18	Právo	16
Služební příprava	28	Psychologie	14
Výkon trestu odnětí svobody	14	Pedagogika	12
Výkon vazby	8	Profesní etika	8
Speciální příprava	28		
Základy sebeobrany	18		
Modelové situace	8		

3.4 Druhé soustředění IVVS

Na začátku druhého školního soustředění nejprve proběhne vyhodnocení plnění plánu praktické přípravy. Jedná se o posouzení splnění cílů první části praktické přípravy a získání informací o jejím průběhu v konfrontaci s reálným výkonem služby, kde jsou příslušníci zařazeni. Jeho průběh je zdokumentován. Na základě provedeného vyhodnocení budou případně doplněny úkoly do druhé části praktické přípravy.

V průběhu další výuky se budou prohlubovat již získané znalosti a praktické dovednosti formou opakování, cvičení a seminářů. Dále bude pokračovat druhá část teoretické výuky, která bude plynule navazovat na první část teoretické přípravy.

Jak jsem se již zmínil v kapitole „Historie vězeňství“ je historie jedním z hlavních pramenů, ze kterých lze čerpat. A to jak inspiraci, tak zejména vědomostí. Z tohoto důvodu je součástí výuky v druhém soustředění i exkurze do Památníku vězeňství v Praze. Další důležitou a podnětnou exkurzí je výlet do vybraného etopedického zařízení (Dětský domov se školou v Hamru na Jezeře nebo Výchovný ústav pro mládež v Chrastavě).

Po skončení druhého soustředění je příslušník opět odeslán k jednotlivým organizačním jednotkám, kde dochází k prohlubování a upevňování znalostí, dovedností, vědomostí získaných v průběhu soustředění. Jedná se v podstatě o praktickou přípravu.

Tabulka 3 - Časové dotace předmětů vyučovaných v průběhu 2. soustředění

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Pořadová příprava	12	Právo	14
Služební příprava	18	Psychologie	10
Výkon trestu odnětí svobody	12	Pedagogika	12
Výkon vazby	6	Profesní etika	6
Speciální příprava	12		
Základy sebeobrany	22		
Modelové situace	8		
Exkurze Památník Praha – Pankrác	8		

3.5 Třetí soustředění IVVS

Třetí soustředění bývá chápáno jako prostor pro procvičování a upevňování již získaných teoretických poznatků i praktických dovedností. Po ukončení výuky jsou příslušníci hodnoceni známkou z jednotlivých předmětů.

Na závěr tohoto soustředění je nutno složit závěrečnou zkoušku. Tato zkouška je komplexním prověřením teoretických a praktických znalostí. Úspěšné splnění předepsané zkoušky je prvním předpokladem k možnosti stát se plnohodnotným příslušníkem VS ČR.

Tabulka 4 - Časové dotace předmětů vyučovaných v průběhu 3. soustředění

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Služební příprava	12	Právo	16
Výkon trestu odnětí svobody	8	Psychologie	10
Výkon vazby	6	Pedagogika	6
Speciální příprava	6	Profesní etika	6
Základy sebeobrany	20	Ekologie	2
Modelové situace	8	Drogy	2

Na základě uvedených počtů hodin je zřejmé, že v průběhu jednotlivých soustředění postupně klesá počet hodin, které jsou věnovány zejména služební přípravě. S tím souvisí i konstantní počet hodin pro modelové situace, které jsou podle mého názoru velkým přínosem pro nově nastupující příslušníky. Jenom v těchto hodinách se totiž může setkat se situacemi, které neočekává a které může přinášet reálný život.

Myslím si, že zvýšený počet hodin zejména Modelových situací, by se zcela jistě kladně projevil na budoucím způsobu výkonu služby příslušníků.

3.6 Praktická příprava

V době mezi jednotlivými soustředěními, kterou příslušník tráví ve své organizační jednotce, procvičuje poznatky získané v průběhu studia. Tato příprava probíhá dle zpracovaného plánu, který zohledňuje především probrané učivo, dále je sestaven dle specifik organizační jednotky (věznice, vazební věznice, soud, státní zastupitelství), kde je příslušník zařazen. Za tuto přípravu je zodpovědný lektor-instruktor pro celoživotní vzdělávání nebo jiný pověřený zaměstnanec.

Plány jednotlivých soustředění praktické přípravy zpracovává organizační jednotka ve spolupráci s Institutem vzdělávání VS ČR. Při zpracování se vychází z profilace organizační jednotky, případně i funkce příslušníka. Plán obsahuje jak jednotlivé činnosti, tak i pracoviště (stanoviště), kde bude praktická příprava probíhat. Současně s tím je daná minimální délka jednotlivých částí přípravy, jejich posloupnost a způsob hodnocení. Hodnocení vždy probíhá po absolvování jednotlivých částí praktické přípravy.

K zaznamenávání průběhu a výsledků praktické přípravy slouží Záznam o průběhu základní odborné přípravy, kterým je vybaven příslušník již při nástupu do služebního poměru a který je po skončení zkušební doby založen do jeho osobního spisu.

Na závěr praktické přípravy lektor-instruktor pro celoživotní vzdělávání nebo jiný pověřený zaměstnanec vyhodnotí její průběh a dosažený výsledek klasifikuje.

Koncepce základní odborné přípravy pro příslušníky Vězeňské služby ČR je začleněna do Programu celoživotního vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Cílem této koncepce je zajistit kvalitu teoretické přípravy nově nastupujících příslušníků Vězeňské služby ČR a umožnit její propojení s praxí s možností změn dle aktuálních potřeb Vězeňské služby ČR.

K nedílné pravomoci Generálního ředitele Vězeňské služby patří možnost rozhodnout o úpravě délky základní odborné přípravy příslušníků. Změny, ke kterým by došlo, by se týkaly pouze délky trvání a rozložení jednotlivých období praxe. Předepsané množství látky zůstává stejné. K této situaci dochází pouze v závislosti na momentálních potřebách (zejména personálních) Vězeňské služby.

3.7 Služební zkouška

V souladu se zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, má příslušník nárok a zároveň je povinen vykonat služební zkoušku před uplynutím doby, kdy je zařazen do služebního poměru na dobu určitou. V současné době se jedná o dobu do 3 let, do kdy musí být zkouška splněna. Služební zkouška se skládá nejdříve 6 měsíců a nejpozději 1 měsíc před uplynutím doby, kdy je

příslušník zařazen do služebního poměru na dobu určitou. To z důvodu možného opakování v případě nesplnění předepsaných požadavků. Služební zkoušku lze jednou opakovat, nejdříve však 14 dní od neúspěšné zkoušky. Služební zkouška se skládá z písemné a ústní, popřípadě praktické části, ve které se zjišťuje, zda má příslušník potřebné znalosti pro další působení ve VS ČR. Zkouška je vykonána před zkušební komisí, která je minimálně tříčlenná a kterou jmenuje a odvolává ředitel bezpečnostního sboru. V případě úspěšného vykonání služební zkoušky vystaví předseda komise příslušníkovi písemné osvědčení. V případě neúspěšného vykonání služební zkoušky se tato opakuje před komisí v jiném složení. Služební zkoušku lze opakovat pouze jednou.

Podle mého názoru lze na existenci služební zkoušky pohlížet ze dvou hledisek. Prvním je pohled ze strany služebního sboru, kde je naprosto neoddiskutovatelná nutnost této zkoušky. Bohužel (nebo spíše bohudík) lze v době, kdy je příslušník zařazen do služebního poměru na dobu určitou, rozpoznat určité procento příslušníků, pro které služba ve VS ČR není prvořadým úkolem. Sami se intenzivně nevzdělávají, plnění služebních povinností není na požadované úrovni. Po určité době dochází k určitému uspokojení ze strany některých příslušníků, které je třeba odbourat ze strany nadřízených. V případě nesplnění předepsaných požadavků u těchto příslušníků dochází k jejich odchodu ze služebního poměru zejména po neúspěšném vykonání služební zkoušky. Druhým hlediskem je pohled příslušníka. V současné době, kdy je poměrně složité získat služební byt, popřípadě si byt pořídit, je prakticky nemožné obdržet od bankovních ústavů v ČR jakékoli finanční prostředky s možností splácení po delší dobu, je-li zařazen do služebního poměru na dobu určitou. Tím pádem máme ve službě zařazeného příslušníka, který místo toho, aby se stoprocentně soustředil na plnění svých povinností, přemýšlí jak danou situaci nejlépe vyřešit. Samozřejmě, že nejlepším a ideálním způsobem řešení tohoto problému by byl dostatek služebních bytů v místě služebního zařazení, ale to je jen hudba velmi vzdálené budoucnosti. Nebo ještě spíše fikce, která asi nikdy nenastane. Dalším možností jak tento ožehavý problém vyřešit by byl tzv. „přídavek na bydlení“, ze kterého by si každý příslušník hradil ubytování dle svých požadavků. Bohužel i toto je limitováno finančními prostředky plynoucími z vlády směrem do jednotlivých rezortů. Obávám se, že vzhledem k stavu současného státního rozpočtu se těchto příjmů asi hned tak nedočkáme. V konečné fázi nám neprojeví nějakým zkratovitým jednáním, které by mohlo v nejkrajnějším případě ohrozit i životy a zdraví osob.

4. Odborná příprava občanských zaměstnanců

4.1 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B1

Cílová skupina:

Všichni nově nastupující občanští pracovníci Vězeňské služby ČR, kteří přicházejí při výkonu své funkce do styku s vězni, ale nepodílejí se na přípravě a realizaci programu zacházení. Jedná se hlavně o zaměstnance z oddělení logistiky a o administrativní pracovníky.

Profil absolventa:

Absolvent kurzu se orientuje v základních otázkách systému vězeňství v České republice. Bude seznámen se základní právní úpravou výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, včetně vybraných interních služebních předpisů Vězeňské služby ČR. Osvojí si poznatky, které se týkají současné filosofie zacházení s odsouzenými a obviněnými v ČR. Dále bude informován o legislativě, upravující jeho pracovní zařazení, organizaci Vězeňské služby ČR. Hlavními hledisky, na které je kladen důraz, jsou zejména psychologické, pedagogické, právní a etické aspekty penitenciární problematiky a dodržování zákonnosti pracovníka VS ČR.

Formy studia a vzdělávací metody:

Základní odborná příprava B1 trvá celkem 1 týden. Je ukončena souhrnným testem, na jehož základě je předáno všem účastníkům osvědčení.

Výuka je realizována formou denního studia a je vedena formou odborného výkladu v jednotlivých třídách. Je zaměřena zejména na předávání teoretických poznatků a jejich využití k profesionálnímu chování k vězněným osobám a přiměřené komunikaci s nimi při důsledném dodržování pravidel zákonnosti, bezpečnosti a právních norem.

V diskuzní části jednotlivých vyučovacích bloků mají účastníci možnost porovnat podmínky a možnosti jednotlivých organizačních jednotek, doplnit si vědomosti a vyměnit si zkušenosti. Garantem průběžné klasifikace jsou vyučující jednotlivých předmětů.

Učební osnovy a časové dotace:

Třídnická hodina + závěrečný test	4 hod
Služební předměty	16 hod
<u>Humanitní předměty</u>	<u>12 hod</u>
Celkem	32 hod

Tabulka 5 - Časové dotace předmětů vyučovaných v průběhu ZOP B1

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Služební příprava	6	Právo	4
Výkon trestu odnětí svobody	6	Psychologie	4
Výkon vazby	4	Pedagogika	2
		Profesní etika	2

V průběhu zařazení v organizačních jednotkách se postupně orientují v právních normách, které budou k výkonu funkce potřebovat v závislosti na svém služebním zařazení. Zejména se jedná o zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, NGŘ č. 11/2006 o vězeňské a justiční strážní, prověrky bezpečnosti a prohlídky (účel prohlídek, druhy prohlídek, postup při provádění prohlídek), zásady vstupu do objektů VS ČR a NGŘ č. 43/2006 o hlášení mimořádných událostí ve Vězeňské službě ČR.

V těsné návaznosti se věnuje velký prostor výkonu trestu odnětí svobody, zejména příjem do VTOS, zařazování a umístování odsouzených, základní práva odsouzených (stravování, ubytování, odívání, lékařská péče, korespondence odsouzených, balíčky, návštěvy u odsouzených, kázeňské řízení, kázeňská pravomoc, systém kázeňských odměn a trestů, zaměstnávání a vzdělávání odsouzených).

Vzhledem k profilaci věznic je stejný prostor věnován i Výkonu vazby. Zejména jde o právní úpravu výkonu vazby, trestní řízení, trestní stíhání, účel výkonu vazby, důvody vazby, realizace výkonu vazby, zásady výkonu vazby, vnitřní řád, přijímání obviněných, práva a povinnosti obviněných, ochrana práv obviněných a zajišťování pořádku v místech výkonu vazby.

Z humanitních předmětů je věnována největší pozornost především základům práva, psychologie, pedagogiky a profesní etiky.

4.2 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B2

Cílová skupina:

Všichni nově nastupující občanští pracovníci Vězeňské služby, kteří přicházejí do přímého styku s vězni při výkonu své funkce. Při tom se podílejí na přípravě a realizaci programu zacházení. Jedná se především o zaměstnance z oddělení výkonu trestu a výkonu vazby (vychovatelé, speciální pedagogové, psychologové, sociální pracovníci).

Profil absolventa:

Absolvent kurzu se orientuje v základních otázkách systému vězeňství v České republice. Bude hlavně seznámen se základní právní úpravou výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Současně s tím i s vybranými interními služebními předpisy Vězeňské služby ČR. Osvojí si základní poznatky, jež uplatní při zacházení s odsouzenými a obviněnými ve VS ČR. Následně navazuje nutná orientace v legislativě, která upravuje jeho konkrétní pracovní zařazení a organizaci Vězeňské služby České republiky. Hlavním cílem je předat občanským pracovníkům teoretické

informace zaměřené přímo na náročnou a specifickou práci s odsouzenými a obviněnými v podmínkách vězeňského prostředí. Z humanitních oborů je kladen důraz především na psychologické, pedagogické, právní a etické aspekty penitenciární problematiky. Výsledkem by měl být profesionální přístup k vězňům především v oblasti dodržování zákonnosti a zásad profesní etiky.

Formy studia a vzdělávací metody:

Základní odborná příprava B2 probíhá celkem v sedmi týdenních soustředění. Teoretická příprava realizovaná v Institutu vzdělávání trvá šest týdnů. V posledním týdnu bude uzavřena průběžná klasifikace v jednotlivých předmětech. Občanští pracovníci poté vykonají komisionální závěrečnou zkoušku, po jejímž úspěšném složení získají vysvědčení i osvědčení o profesní způsobilosti.

Výuka je plánována formou denního studia a je hlavně vedena formou odborného výkladu nebo přednášek v jednotlivých třídách. Je zaměřena v první řadě na předání teoretických poznatků posluchačům a jejich využití ke komunikaci s vězňenými osobami. Stejně jako v ZOP-A je zařazena do výuky také exkurzí do Památníku vězeňství, kde občanští zaměstnanci získají přehled o historickém vývoji vězeňství.

Část výuky je poté zaměřena na nácvik dovedností, které mohou být využity při jednání s lidmi, na zvládání náročných životních situací a na přiměřenou komunikaci s vězni. Současně s tím je nutná i komunikace s kolegy a veřejností. Zároveň se posluchači zaměří na zvládání praktických dovedností v oblasti vedení předepsané dokumentace, tvorby programů zacházení a jejich vyhodnocování. Velmi důležitou oblastí, kterou je třeba zvládnout je oblast kázeňského řízení, především udělování kázeňských odměn a ukládání kázeňských trestů a jejich následné realizace.

Učební osnovy a časové dotace:

Třídnická hodina	2 hod
Služební předměty	88 hod
<u>Humanitní předměty</u>	<u>122 hod</u>
Celkem	212 hod

Tabulka 6 - Časové dotace předmětů vyučovaných v průběhu ZOP B1

Služební předměty	Počet hodin	Humanitní předměty	Počet hodin
Služební příprava	20	Právo	26
Výkon trestu odnětí svobody	34	Psychologie	36
Výkon vazby	14	Pedagogika	22
Základy sebeobrany	8	Profesní etika	16
Zdravotní příprava	4	Sociologie	8
Exkurze Památník Praha – Pankrác	8	Výpočetní technika	12
		Ekologie	2

V průběhu zařazení v organizačních jednotkách se postupně orientují v právních normách, které budou k výkonu funkce potřebovat v závislosti na svém služebním zařazení. Zejména se jedná o zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní (především pak povinnosti a oprávnění příslušníka a občanského zaměstnance), NGŘ č. 11/2006 o vězeňské a justiční strážní – výkon eskortní služby (eskorta a její složení, druhy eskort, organizace a režim při eskortách, nařizování eskort a související administrativa, postup při nakládání s osobními věcmi eskortovaných, úkoly VE před provedením eskorty, při vzniku mimořádné události), výkon strážní služby (povinnosti strážného: na strážní věži, při doprovodu vozidel a osob, strážní a zásahové hlídky, střežení v civilním zdravotním zařízení, rozdělení a střídání strážních a eskortních směn, nabíjení a vybíjení zbraní, kontrola výkonu strážní a eskortní služby). Další nedílnou součástí jsou Provedení bezpečnosti a prohlídky (účel prohlídek, druhy prohlídek, postup při provádění prohlídek), zásady vstupu do objektů VS ČR a NGŘ č. 43/2006 o hlášení mimořádných událostí ve Vězeňské službě ČR.

V těsné návaznosti se věnuje velký prostor výkonu trestu odnětí svobody se zaměřením zejména na příjem do VTOS, zařazování a umístování odsouzených, základní práva odsouzených (stravování, ubytování, odívání, lékařská péče, korespondence odsouzených, balíčky, návštěvy u odsouzených, kázeňské řízení, zaměstnávání a vzdělávání odsouzených). Vzhledem k faktu, že tito občanští pracovníci se podílejí na přípravě a realizaci programu zacházení je nutné, aby zvládali i komplexní zprávu o odsouzeném, programy zacházení, základní dokumentace, vnitřní řád věznice. Samozřejmostí je znalost v oblasti organizace a struktury oddělení VTOS a činnost specializovaných oddělení (uzavřené odd., krizové odd., bezdrogová zóna, poradna drogové prevence atd.). Další specifickou oblastí jsou odlišnosti ve VTOS u odsouzených žen, mladistvých, odsouzených k výkonu doživotního trestu, zajišťování vnitřní bezpečnosti ve věznici s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. Vzhledem k odsouzeným, se kterými budou pracovat, je asi jednou z nejdůležitějších oblastí ukončení VTOS, důvody propuštění z VTOS, podmíněné propuštění z VTOS, postup při propuštění, úkoly výstupního oddělení.

Vzhledem k rozdílné profilaci věznic je dostatečný prostor věnován i Výkonu vazby. Zejména se jedná o právní úpravu výkonu vazby, trestní řízení, trestní stíhání, účel výkonu vazby, důvody vazby, realizace výkonu vazby, zásady výkonu vazby, vnitřní řád, přijímání obviněných, práva a povinnosti obviněných, ochrana práv obviněných a zajišťování pořádku v místech výkonu vazby. Fakt, že kázeňské tresty či odměny mohou v určité míře ovlivňovat možnosti propuštění z výkonu vazby na svobodu, hraje nezanedbatelnou úlohu i oblast vyřizování kázeňských trestů, kázeňské přestupky, ukládání a výkon kázeňských trestů, řízení o kázeňských přestupcích, dozor a kontrola nad výkonem vazby. Samozřejmě je bezpodmínečně nutné znát rozdíly mezi výkonem vazby mladistvých obviněných, cizinců a matek nezletilých dětí, ochranu práv obviněných a jejich povinnosti obviněných. Samostatnou kapitolou je i oblast, jenž je více tzv. „papírová“ – vyplňování Záznamu o kázeňském přestupku, zpracování záznamu o zjištění fyzického násilí, předcházení a včasné odhalování násilí mezi obviněnými a odsouzenými.

Součástí výuky jsou i základy sebeobrany a zdravotnická příprava. To je bezpodmínečně nutné vzhledem k personálnímu zařazení jednotlivých občanských zaměstnanců.

Z humanitních předmětů je věnována největší pozornost především základům práva, psychologie, pedagogiky, sociologie, profesní etiky a výpočetní technice. Je to oblast, která je neméně důležitá a je zaměřená na specifika výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody.

4.3 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B3

Cílová skupina:

Všichni nově přijatí občanskí pracovníci Vězeňské služby ČR, jenž přicházejí do styku s vězni při výkonu své funkce, ale nepodílejí se na přípravě a realizaci programu zacházení. Jedná se o zdravotnický personál jednotlivých organizačních jednotek (lékaři, zdravotní sestry).

Profil absolventa:

Absolvent kurzu se seznámí se základními otázkami systému vězeňství v České republice. Bude se orientovat v oblastech základních právních úprav týkajících se výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, včetně vybraných interních služebních předpisů Vězeňské služby ČR.

Dále je seznámen s legislativou, jenž upravuje jeho pracovní zařazení, o organizaci Vězeňské služby ČR. Důraz bude kladen na profesionální přístup, na důsledné dodržování pravidel bezpečnosti práce při výkonu své funkce a na postoje zaměstnanců VS ČR.

Formy studia a vzdělávací metody:

Základní odborná příprava trvá 1 týden. Je zakončena souhrnným testem, na jehož základě je předáno všem účastníkům osvědčení.

Výuka je prováděna jako denní studium a je vedena formou odborného výkladu v jednotlivých třídách. Je zaměřena hlavně na předání teoretických poznatků, které budou využity k následnému profesionálnímu chování k vězněným osobám s přiměřenou komunikací s nimi při důsledném dodržování právních norem.

Učební osnovy a časové dotace:

Třídnická hodina + závěrečný test	4 hod
<u>Služební předměty</u>	<u>28 hod</u>
Celkem	32 hod

Služební předměty	28 hod
Vybrané kapitoly ze služební přípravy	10 hod
Výkon trestu odnětí svobody	12 hod
Výkon vazby	6 hod

V průběhu zařazení v organizačních jednotkách se postupně orientují v právních normách, které budou k výkonu funkce potřebovat v závislosti na svém služebním zařazení. Zejména se jedná o zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní (úkoly organizace a řízení VS, povinnosti příslušníka, oprávnění příslušníka). Dalším stěžejním předpisem, jenž je nejenom každý příslušník, ale i zaměstnanec povinen znát je NGŘ č. 11/2006 o vězeňské a justiční strážní – především pak Provedení bezpečnosti a prohlídky (účel prohlídek, druhy prohlídek: generální, dílčí, technické, speciální, postup při provádění prohlídek, prohlídky osobní: preventivní, důkladné, prohlídky těla, věcí, postup při provádění prohlídek), NGŘ č. 43/2006 o hlášení mimořádných událostí ve Vězeňské službě ČR.

V těsné návaznosti se samozřejmě věnuje prostor výkonu trestu odnětí svobody, zejména účelu trestu, hlavním zásadám VTOS, příjmu do VTOS, způsobům přijetí, postupům při příjmu, zařazování a umístování odsouzených, zásadám vnitřní diferenciaci. Dalšími důležitými oblastmi jsou komplexní zpráva o odsouzeném, programy zacházení, základní dokumentace, vnitřní řád věznice, organizace a struktura oddělení VTOS. Je nutné, aby nově nastupující občanskí zaměstnanci měli minimálně základní znalosti v oblasti základních práv odsouzených (stravování, ubytování, odívání, lékařská péče), korespondence odsouzených, balíčků a jejich kontroly, návštěvy u odsouzených a způsobem jejich zajišťování. Vzhledem k služebnímu zařazení je žádoucí mít znalosti z oblasti základních povinností odsouzených, ochrany práv odsouzených, kázeňského řízení, kázeňských pravomocí, systému kázeňských

odměn a trestů. Pro odsouzené je důležitá možnost předčasně či v řádném termínu opustit zdi věznici, a z tohoto důvodu by měl mít občanský pracovník i alespoň základní znalosti v těchto oblastech: důvody přerušení VTOS a jeho zajišťování, ukončení VTOS, důvody propuštění, podmíněné propuštění, postup při propuštění, úkoly výstupního oddělení, administrativní úkony spojené s propuštěním, závěrečná klasifikace.

Vzhledem k profilaci věznic je stejný prostor věnován i Výkonu vazby. Zejména se jedná o právní úpravu výkonu vazby, trestní řízení, trestní stíhání, účel výkonu vazby, důvody vazby, realizace výkonu vazby, zásady výkonu vazby, vnitřní řád, přijímání obviněných (vstupní lékařská prohlídka), propouštění obviněných (výstupní lékařská prohlídka). Povinnosti zaměstnanců VS ČR při zabezpečování výkonu vazby, umístování obviněných, základní vybavení cel, výkon vazby se zmírněným režimem, práva a povinnosti obviněných, ochrana práv obviněných a zajišťování pořádku v místech výkonu vazby. Jedním z hlavních oblastí pro odsouzené jsou jejich práva, mezi které patří zejména stravování, vystrojování, nákupy, balíčky, uspokojování kulturních potřeb, péče o zdraví. Skutečnost, že dřívější propuštění z výkonu vazby je částečně závislé na udělení kázeňských odměn a trestů způsobuje nutnost orientace v této problematice.

4.4 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B4

Cílová skupina:

Občanští zaměstnanci VS, kteří pracují na částečný úvazek, a dále ostatní pracovníci, kteří vykonávají práci pro Vězeňskou službu ČR (externí zaměstnanci). Při této práci přicházejí do přímého styku s vězněnými osobami. Jedná se např. o profesi pověřený duchovní, lékař – specialista, terapeut apod.

Profil absolventa:

Absolvent distanční formy vstupního školení se orientuje v základních otázkách systému vězeňství v České republice. Je seznámen se základní právní úpravou výkonu

vazby a výkonu trestu odnětí svobody, včetně důležitých vnitřních služebních předpisů Vězeňské služby ČR souvisejících s výkonem jeho práce.

Cílem odborné přípravy je předat základní informace, které musí každý pracovník VSČR znát. Jedná se zejména o pohyb v objektech střežených vězeňskou službou s přihlédnutím ke specifiku dané věznice, kde bude zaměstnán. Zvláštní důraz se klade na problematiku dodržování zákonnosti při výkonu profese a zásad vnitřní bezpečnosti.

Formy studia a vzdělávací metody:

Distanční forma vstupního školení označená jako B4 probíhá na základě vstupní individuální konzultace, kdy je posluchačům předán seznam tematických celků z jednotlivých předmětů, včetně seznamu odborné literatury a právních norem. V případě nutnosti je možná (po dohodě) další odborná konzultace s jednotlivými vyučujícími. Součástí individuální přípravy je seznámení s konkrétními podmínkami věznice, kde posluchač vykonává svou profesi na částečný úvazek (zodpovídá lektor-instruktor pro celoživotní vzdělávání dané věznice). Tato forma studia je ukončena odbornou rozpravou a předáním závěrečného osvědčení o absolvování.

4.5 Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – I

Cílová skupina:

Občanští zaměstnanci VS, kteří nepřicházejí do styku s odsouzenými a obviněnými.

Formy studia a vzdělávací metody:

Tento typ vzdělávání je probíhá formou samostudia v organizačních jednotkách. Odpovídá za něj lektor-instruktor pro celoživotní vzdělávání nebo pověřený pracovník.

Na závěr nástupního školení je vypracován závěrečný písemný test, který zahrnuje průřez prostudovanou látkou. V případě, že občanský pracovník nedocílí alespoň 75 % úspěšnosti, zkušební test se opakuje v náhradním termínu. Přezkoušení a předání osvědčení zajišťuje Institut vzdělávání.

5. Nabídka odborných kurzů v IVVS ČR

Specializační kurzy jsou jednou z hlavních oblastí činnosti Institutu vzdělávání vězeňské služby ve Stráži pod Ralskem. Kurzy jsou plánovány průběžně na kalendářní rok s ohledem na momentální potřebu vězeňské služby ČR. Jsou rozděleny s přihlédnutím na služební zařazení jednotlivých pracovníků, poznatků a potřeb Vězeňské služby či současné společnosti. Některé typy kurzů na sebe kontinuálně navazují, další kurzy jsou z titulu služebního zařazení povinné, jiné se obsazují podle zájmu z řad zaměstnanců.

V případě, že bude kurz organizován, jsou obeslány jednotlivé organizační jednotky s možností přihlášení předem stanoveného počtu zájemců. Následně přichází rozhodnutí ředitele o vyslání zaměstnance k účasti na zvoleném kurzu a to velké většině případů dle potřeb jednotky. Dalším hlediskem účasti na kurzech je personální naplněnost a s tím související možnost tzv. „postrádat“ v zaměstnání některé jedince. Málokdy totiž dochází k situacím, že je účast povolena nějakému zájemci, který uvedený kurz nepotřebuje k výkonu své funkce, ale chce si tímto způsobem třeba jen zvýšit kvalifikaci.

Podle mého názoru se jedná o oblast, kde by mohlo a hlavně mělo dojít ke zlepšení v porovnání se současným stavem. Myslím si, že větší zapojení zaměstnanců na základních funkcích do těchto kurzů, by se zcela jistě kladně projevilo v přístupu k plnění služebních povinností. Podnětná by pro široký kolektiv zaměstnanců byla i možnost předávání získaných zkušeností. Protože jedině kvalifikovaně a kvalitně vzdělaný personál je schopen řádným způsobem působit na obviněné a odsouzené, jenž jsou umístěni ve věznicích s ohledem na jejich maximální neintegraci zpět do společnosti. Bohužel toto je limitováno kapacitou Institutu vzdělávání, personálním obsazením a tak nezbyvá než dojít k žádoucímu poměru účasti pracovníků vzhledem k potřebám Vězeňské služby.

6. Program celoživotního vzdělávání pracovníků VS ČR

Základní kameny Programu celoživotního vzdělávání pracovníků VS ČR byly položeny v roce 1995. Celoživotní vzdělávání je pojat jako cílevědomý, plánovitý a všestranný rozvoj každého zaměstnance pracujícího ve VS ČR. Důležité je především zvyšující se hledisko jeho vzdělanostní a morální úrovně. Tvoří jej osm stupňů:

- základní vzdělání (nástupní kurzy a školení pro všechny nové pracovníky)
- systematické školení včetně pravidelného přezkušování znalostí, jež probíhá v organizačních člancích VS ČR v rámci programu služební odborné přípravy formou řízeného samostudia, zvyšování fyzické kondice a dovedností v sebeobraně
- studium na civilních středních školách
- studium na vysokých školách a postgraduální studium
- systém rozšiřovacích a specializačních kurzů dle katalogu funkcí ve VS ČR
- působení pracovníků VS ČR na středních a vysokých školách formou přednáškové, konzultační a publikační činnosti, vedením diplomových prací apod.
- vzdělávání managementu VS ČR z programu PHARE.

Všemi stupni vzdělání prolíná environmentální působení prostředím, zájmovými aktivitami ve volném čase, možnostmi kulturního, sportovního i společenského vyžití i celkovým zkvalitněním mezilidských vztahů. Víze vzdělaného odborníka, pracovníka Vězeňské služby, je spojena i s požadavkem přísného dodržování zásad profesní etiky, uvědomění si postavení svého i kolegů na pracovišti, zároveň ale také možností ztráty prestiže a společenského postavení, což by mělo působit na prevenci kriminality pracovníků VS. Posluchači kurzů využívají v rámci přípravy na své budoucí povolání speciální učebny, jakými jsou například cvičná cela, učebna se simulátorem střelby či upravený sál - pro tělesnou přípravu. K dispozici mají i počítačové učebny včetně Internetu.

Podle mého názoru tento program nefunguje tak, jak bychom si asi všichni přáli. V průběhu prvního stupně se snaží všichni učitelé v IVVS předat všechny předepsané a učebními osnovami stanovené penzum látky. Osobně vidím jako největší problém nedostatečného působení druhého stupně a čtvrtého stupně Programu celoživotního vzdělávání. Druhý stupeň se dotýká vzdělávání, které probíhá na úrovni organizačních článků VS ČR. Samozřejmě, že každá věznice má svá specifika, ale podle mého názoru by určitě pomohlo minimálně úrovni fyzické zdatnosti, zavedení dobrovolných či povinných hodin s organizovanou účastí v době, která by byla zakomponována do pracovní doby. Bohužel zatím veškeré iniciativy konané v rámci osobního volna zaměstnanců (jež by mimochodem mělo být využito ke zvyšování kondice a sebevzdělávání) se uskutečňují převážně pracovníky, kteří mají sport jako koníček. A zaměstnanci, kteří by organizovanou přípravu potřebovali nejvíc, tak těm se nedostává. Vše je nakonec shrnuto do několika školení, které jsou zakončeny přezkušováním ve formě testů. Samozřejmostí je povinná účast na střelecké přípravě, která je nezbytnou součástí profilu zaměstnance v ozbrojených složkách. Bohužel zvýšené množství výuky je limitováno množstvím přesčasové práce, které by bylo nutné snížit. Dalším, podle mého názoru, nedostatečně fungujícím je čtvrtý stupeň, který se týká zejména studia na VŠ. V současné době na základě platnosti z.č. 361/2003 Sb. není příslušník ustanoven na dané služební místo, pokud nespĺňuje určité požadavky. Jedním z nejhlavnějších je stupeň vzdělání. Bohužel podle mého názoru převládá stav, kdy příslušníkovi není tzv. „nabídnutá“ smlouva na studium. Jistě obnáší to nemalé problémy, kdy zkušený pracovník není přítomen v zaměstnání, čerpá studijní volna a jeho nepřítomnost se musí vyřešit. Na druhé straně si zájemci o studium vyčerpají větší část dovolené na účasti na povinných přednáškách a konzultacích. Ta část dovolené v konečném podtextu samozřejmě chybí, neboť je v konečném zúčtování zkrácena doba na regeneraci a to nejen fyzickou ale hlavně psychickou. Je možné tento stav vyřešit i jinými způsoby v podobě pracovní neschopnosti či pracovních úrazů, ale to již záleží na osobním přístupu a odpovědnosti každého jedince. Z tohoto tzv. „začarovaného kruhu“ bohužel nevidím východisko. Možná by stálo za zvážení, zda neumožnit studium většímu počtu žadatelů, neboť vzdělaný a kvalifikovaný personál by byl jen ku prospěchu všem. Došlo by ke zlepšení a efektivnějšímu využití vědomostí získaných studiem a zejména pracovní vztah a působení na obviněné a odsouzené by se naší společnosti v budoucnu jistě vrátil.

7. Vzdělávání ve věznicích

V jednotlivých organizačních článcích Vězeňské služby České republiky probíhá po celý kalendářní rok školení služební a profesní přípravy a to v souladu s Nařízením generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 22/2006 o služební a profesní přípravě příslušníků a občanských zaměstnanců a s Nařízením ředitele organizačního článku o školení služební a profesní přípravy. Služební a profesní příprava je povinná pro všechny příslušníky a zaměstnance, a to v rozsahu jejich funkčního zařazení.

Služební a profesní příprava se v jednotlivých organizačních článcích Vězeňské služby České republiky může značně lišit, což je způsobeno tím, že ředitelé organizačních článků mohou doplnit Nařízení generálního ředitele o témata, která jsou specifická pro daný organizační článek.

V této kapitole své práce bych Vás seznámil se systémem vzdělávání ve Věznici Praha-Ruzyně. Návrh témat, která jsou určena pro školení příslušníků a občanských zaměstnanců, je zpracován metodickou a instruktorskou skupinou složenou ze specialistů pro jednotlivá školení služební a profesní přípravy. Návrh je předložen řediteli organizační jednotky k posouzení a ke schválení. Dle NGR č. 22/2006 je za provádění služební a profesní přípravy odpovědný ředitel věznice.

Samotný systém vzdělávání ve věznici je rozdělen na služební a profesní přípravu. Služební a profesní přípravy se zúčastňují příslušníci a příslušnice Vězeňské služby České republiky, kromě příslušníků, kteří jsou posluchači nástupního kurzu. Služební a profesní příprava probíhá pravidelně každý kalendářní měsíc.

7.1 Služební příprava pro příslušníky se skládá :

- téma S 1 - střelecká příprava a ostré školní střelby (střelba z pistole vzor 82, samopalu vzor 61 a 58, brokovnice, signální pistole a revolveru)
- téma S 2 - kondiční příprava a prověrka kondiční přípravy (běh na 600 metrů, člunkový běh 4 x 10 metrů, klik vzpor ležmo, leh sed, běh s kotoulem)

- téma S 3 - sebeobrana a použití donucovacích prostředků (obrana proti strkání nebo úchopům za oděv, obrana proti úderům a kopům, obrana proti útokům krátkou bodnou zbraní, zákrok proti pasivnímu odporu sedící nebo ležící osoby, znehybnění pachatele s prohledáním a přiložením pout, odvedení pachatele, použití obušku, použití obušku příčnou rukojetí),
- téma S 4 - taktika a provedení služebního zákroku pod jednotným velením
- téma S 5 - školení a prověření teoretických znalostí právních a vnitřních předpisů upravujících výkon služby
- téma S 6 - činnost VISS při vzniku krizových a mimořádných situací
- téma S 7 - taktika a provedení eskort nebezpečných osob podle vnitřního předpisu
- téma S 8 - pořadová příprava

7.2 Profesionální příprava pro příslušníky se skládá :

- téma P 1 - bezpečnost práce
- téma P 2 - protipožární příprava (použití hasebních prostředků, jejich druhy a zásady správného použití ručních hasicích přístrojů, zajištění bezpečnosti osob)
- téma P 3 - zdravotnická příprava (ochrana vůči TBC, HIV AIDS a virové hepatitidy)
- téma P 4 - komunikace s vězňenými a civilními osobami, problémové typy osobností umístěných ve výkonu vazby a trestu (zásady komunikace a řešení konfliktních situací)
- téma P 5 - školení a prověřování teoretických znalostí právních a vnitřních předpisů upravujících výkon práce v podmínkách Vězeňské služby
- téma P 6 - problematika organizovaného zločinu
- téma P 7 - posilování právního vědomí (korupce, nedovolené styky, apod.)
- téma P 8 - drogová problematika
- téma P 9 - výchova k lidským právům a profesní etika
- téma P 10 - základní znalosti při styku se střelivem, municí a výbušninou,
- téma P 11 - obecné zásady při vzniku krizové nebo mimořádné situace, použití ochranných masek

- téma P 12 - činnost zaměstnance Vězeňské služby při zajištění místa trestného činu
- téma P 13 - povinnosti zaměstnance Vězeňské služby při realizaci Plánu vyrozumění a svozu
- téma P 14 - zákonné školení služebních řidičů a řidičů referentů
- téma P 15 - spojovací příprava, použití radiostanic a mobilních telefonů
- téma P 16 - činnost Pracoviště krizového řízení organizační jednotky
- téma P 17 - školení a výcvik Hasičské záchranné jednotky pro eliminaci následků hrozících nebo již vzniklých po krizových situacích a mimořádných událostech
- téma P 18 - skryše nedovolených předmětů – prezentace
- téma P 19 - Zásady vnitřní bezpečnosti

Pro účely služební a profesní přípravy se zaměstnanci věznice rozdělují do následujících učebních skupin :

- 1) učební skupina č. 1 - ředitel, zástupci ředitele, vedoucí jednotlivých oddělení, zástupci vedoucích jednotlivých oddělení, vedoucí samostatných referátů, vedoucí lékař
- 2) učební skupina č. 2 - příslušníci služebně zařazení na oddělení vězeňské a justiční stráže; tato učební skupina se dále člení na podskupiny:
 - č. 2A - příslušníci vězeňské stráže
 - č. 2B - příslušníci plnící úkoly justiční stráže
- 3) učební skupina č. 3 - příslušníci zařazení ve správní službě, tato učební skupina se dále člení na podskupiny:
 - č.3A - příslušníci zařazení na oddělení výkonu vazby a oddělení výkonu trestu
 - č. 3B - ostatní příslušníci

4) učební skupina č. 4 - občanští zaměstnanci; tato učební skupina se dále člení na podskupiny:

č. 4A - občanští zaměstnanci přicházející do styku s vězňenými osobami

č. 4B - ostatní občanští zaměstnanci

Občanští zaměstnanci věznice se školení profesní přípravy zúčastňují v menší míře než příslušníci a příslušnice Vězeňské služby.

Učební cíle a zásady školení a výcviku jsou zaměřeny na prohlubování a upevňování vědomostí nezbytných k výkonu služby nebo práce zaměstnance Vězeňské služby. Školení a výcvik služební a profesní přípravy se provádí formou přednášek i formou společného zaměstnání určených skupin. Důležitá je oblast samostudia, na kterou je kladen velký důraz.

Celkové hodnocení příslušníka a občanského zaměstnance se získá z hodnocení témat služební a profesní přípravy, ze kterých musí hodnocen podle svého zařazení v příslušné učební skupině.

Hodnocení příslušníků a zaměstnanců je následující :

- 1) stupněm splnil je hodnocen příslušník nebo zaměstnanec, který je hodnocen splnil ze všech témat služební a profesní přípravy
- 2) stupněm nesplnil pokud nejsou splněna kritéria pro hodnocení splnil a došlo u něj k zaviněnému porušení povinností (např. z pracovních povinnosti, úmyslnému se vyhýbání profesní přípravy),
- 3) stupněm splnil částečně - pokud nejsou splněna kritéria pro hodnocení splnil a nedošlo u něj k zaviněnému porušení služební povinnosti (např. z důvodu zdravotního omezení nebo dlouhodobé nemoci).

Z výše uvedených jednotlivých témat je zřejmý rozsah probírané a později přezkušované tematiky. Pro občanské zaměstnance je obsah služební a profesní přípravy adekvátní jejich služebnímu zařazení na jednotlivá oddělení v rámci organizační jednotky. Služební a profesní příprava je plánována průběžně na celý kalendářní rok tak, aby bylo splněno nařízení GŘ č. 22/2006. Vzhledem k personální

naplněnosti některých věznic může docházet k problémům při plnění stanoveného plánu. Může docházet ke stavu, že zabezpečení výkonu služby bude přednější než povinné školení. Následně se hledají možnosti, jak splnit předepsané požadavky. V ten okamžik by měl nastoupit zodpovědný pracovník a svým individuálním samostudiem si doplnit či zopakovat potřebné informace. Samozřejmostí je poté úspěšné splnění testů potřebných k dalšímu výkonu služby. Tím se znovu dostáváme k oblasti morální a osobní odpovědnosti jednotlivce. Nikde není dáno, že je každý povinen se vzdělávat. Bohužel na tento fakt většina zaměstnanců spoléhá. Slova jako hrdost či prestiž na zvolené zaměstnání se jeví jako science-fiction. Nezbývá než doufat, že budoucí generace budou v tomto ohledu podstatně déle než se momentálně nacházíme.

Závěr

Aby byl vyvolán či se zvýšil zájem o vzdělávání, bylo by nutné vytvořit podmínky pro dostatečné působení vnitřních a vnějších motivačních faktorů u jednotlivých příslušníků Vězeňské služby České republiky. Faktory, na které každý slyší „až v první řadě“, jsou finance a pro řadu dalších možností kariérního růstu (a tím pádem další nárůst financí). Bohužel co se týče společenské prestiže je služba v ozbrojených složkách státu hodnocena populací jako průměrná či dokonce podprůměrná.

Pojem vzdělaný pracovník – příslušník či občanský zaměstnanec Vězeňské služby České republiky je úzce spjat i s požadavkem na mravní bezúhonnost a dodržování zásad profesní etiky. V tomto odvětví se markantně projevuje úroveň dosaženého vzdělání a vybavení dostatečnou morální úrovní každého jednotlivce. Neboť především v návaznosti na tuto osobnostní výbavu bývají jedinci neúplatní, dokáží si vážit sami sebe a svých kolegů, svého postavení, svého zaměstnání. Je schopen si uvědomit, že případná ztráta rodinného zajištění by jej mohla dovést k vážným životním potížím. Lze tedy chápat vzdělání i jako určitý stupeň prevence zejména kriminality v řadách zaměstnanců Vězeňské služby.

Vězeňská služba je odvětvím státní správy, která má za úkol ochranu společnosti před pachateli trestných činů, u kterých již selhaly všechny mírnější výstražné systémy. Musí dále zabránit jak v pokračování páchání trestné činnosti, tak se jej pokusit vychovat k respektování základních hodnot naší společnosti. Lidé umístění ve věznicích jsou rozděleni dle rozhodnutí soudů v návaznosti na spáchaný přestupek a někdy i na počet odsouzení. Zde se projevuje úspěšnost či spíše řečeno neúspěšnost reintegrace pachatelů zpět do společnosti. Je zřejmé, že výchovné působení a vychovávání prvopachatelů půjde zcela jistě snáze než u protřelých recidivistů. To ale neznamená, že nad nimi můžeme tzv. „zlomit hůl“. Podle mého názoru si každý zaslouží další šanci a jen na něm bude, jak si s takovou šancí poradí. Ve věznicích totiž působí tzv. „vězeňská škola“, která se pokusí zde umístěné osoby naučit i to, co ještě neuměli v oblasti páchání trestných činů. Čím více a kvalifikovaněji se bude personál k odsouzeným a obviněným chovat, tak tím menší procento se vrátí zpět mezi zdi věznic.

Aby mohl pracovník kvalifikovaně působit na osoby umístěné ve věznicích, měl by mít odpovídající vzdělání v závislosti na tom, v jaké oblasti pracuje (vazba, trest apod.). O tuto stránku se stará Institut vzdělávání ve Stráži pod Ralskem (prostřednictvím jednotlivých pedagogů) ve spolupráci s lektorem-instruktořem a zástupcem vedoucího oddělení Vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu působícími v jednotlivých organizačních složkách. Kombinací působením výše uvedených pracovníků lze podle mého názoru dosáhnout osobnostního růstu jednotlivých pracovníků. To ale nepůjde bez jejich kladného postoje a bez snahy chtít se sebevzdělávat a zdokonalovat.

Hlavním cílem mé práce bylo popsání jednotlivých oblastí vzdělávání pracovníků působících ve Vězeňské službě. Vzhledem k situaci, která v rezortu panovala před otevřením Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem, můžeme podotknout, že současný stav je několikanásobně lepší než v minulosti. Pokud má příslušník zájem, může se vzdělávat i když často jen na úkor osobního volna.

Vzdělání a vzdělávání by podle mého názoru mělo patřit k prioritám všech vlád. Bohudík se podpora vzdělávání proklamuje v programovém prohlášení každé vlády, ale bohužel realita je jiná. Stupeň ohodnocení, ale i společenského postavení pedagogů je špatný. Je to tzv. běh na dlouhou trať a nezbyvá než doufat, že se blížíme k cíli.

Resumé

Hlavním tématem bakalářské práce je poznání a popis problematiky vzdělávání zaměstnanců působících v systému Vězeňské služby ČR s rozdělením na příslušníky, občanské pracovníky a její efektivita.

V první části je popsána historie vzdělávání ve VS ČR od roku 1960 až do současnosti. Součástí detailního popisu je i seznámení s organizačním řádem Vězeňské služby.

Nejhlavnějším cílem práce je seznámení se způsoby, formami a metodami vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby ČR probíhající v Institutu vzdělávání včetně seznámení s náplní jednotlivých odborných kurzů zaměřených na konkrétní funkce. Na to navazují i jednotlivé organizační články Vězeňské služby ČR, v tomto případě zejména věznice Praha - Ruzyně. Další nedílnou součástí vzdělávání je program celoživotního vzdělávání pracovníků Vězeňské služby České republiky.

V závěru bakalářské práce se věnuji samostatnému vyhodnocení potřeb a důležitosti vzdělávání pro zlepšení úrovně práce zaměstnanců, příslušníků při jednání a zacházení s vězněnými osobami. V této části je zhodnocen přínos a efektivita stávajícího vzdělávacího systému pro personál věznic a vazebních věznic.

Anotace

Moje bakalářská práce se zaměřuje na systém vzdělávání pracovníků ve Vězeňské službě České republiky s ohledem jejich rozdělení na příslušníky a občanské zaměstnance. Obsahuje úvod do historie vzdělávání a popis základních forem vzdělávání jednotlivých skupin. Zvláštní pozornost je zde věnována Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem a jeho úloze v procesu vzdělávání zaměstnanců VS ČR. Dalším, neméně důležitým prvkem působícím na poli vzdělávání jsou organizační jednotky, ve kterých probíhá následné školení z určených témat.

Klíčová slova

Vězeňská služba České republiky, Institut vzdělávání vězeňské služby ve Stráži pod Ralskem, reintegrace, příslušník, občanský zaměstnanec, služební příprava, odborná příprava, profesní příprava.

Annotation

My bachelor work targets the educational system of employees in Prison Service of the Czech Republic with respect to their division into members and civilian employees. It involves education history introduction and describes basic forms of education in individual groups. Particular attention is paid to Education Institute for Prison Service in Stráž pod Ralskem and its part in educational process of Prison Service of the Czech Republic employees. Another, no less important items affecting the field of education are activities with consequential specified subject trainings.

Key words

Prison Service of the Czech Republic, Education Institute for Prison Service in Stráž pod Ralskem, reintegration, member, civilian employee, official training, special training, professional training.

Seznam literatury

1. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky
2. Zákon č. 361/2003 Sb., o Služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
3. Nařízení ministra spravedlnosti č. 1/2002, kterým se vydává organizační řád VS ČR
4. Nařízení generálního ředitele VS ČR č.5/2007 o organizaci vzdělávací činnosti ve Vězeňské službě České republiky
5. Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 22/2006 o profesní a služební přípravě
6. Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 91/2006 o organizaci služební zkoušky ve VS ČR
7. Nařízení ředitele Věznice Praha – Ruzyně č. 1 /2009 o služební a profesní přípravě ve Věznici Praha - Ruzyně.
8. Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem, 2006
9. Projekt Základní odborná příprava občanských pracovníků – B1, B2, B3, B4, I, Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem, 2006
10. Beneš, M. Andragogika teoretické základy, Praha: Eurolax Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-23-8
11. Beneš, M. Andragogika filozofie – věda, Praha: Eurolax Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-03-3
12. Řehoř, A. Metodické pokyny pro vypracování bakalářské a diplomové práce, IMS Brno, 2008
13. <http://www.vscr.cz> – Vězeňská služba České republiky
14. <http://www.ivvs.cz> – Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR
15. <http://www.ims.brno.cz> - Institut mezioborových studií Brno